

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 129/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Marcelom Vasilišinom, LL.M., advokátska kancelária OLEXOVA VASILISIN, s. r. o., Gorkého 6, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 587/2014 z 21. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2016 elektronicky a 12. februára 2016 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 587/2014 z 21. októbra 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že žalobou z 23. júna 2008 sa na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) domáhal nároku na „náhradu za stratu na zárobku pri invalidite od priznania invalidného dôchodku za dobu od 01.07.2015, t. j. od ukončenia štúdia“. Vec bola vedená okresným súdom pod sp. zn. 12 C 114/2008. Sťažovateľ žiadal od spoločnosti [REDACTED], Vienna Insurance Group (ďalej len „odporca“), priznať výšku náhrady na základe pravdepodobného zárobku, ktorý by dosiahol, nebyť poškodenia zdravia, keďže v čase úrazu sa pripravoval na povolanie vodiča. Okresný súd 29. januára 2014 rozhodol rozsudkom tak, že návrh sťažovateľa zamietol po tom, ako vyhovel odporcom vznesenej námietke premlčania. Okresný súd v rozsudku uviedol, že náhrada straty zárobku po priznaní invalidity priznáva poškodenému rôzne právne nároky, ktoré sú samostatné, pretože predpoklady ich vzniku sú rôzne. Náhradu za stratu zárobku po skončení pracovnej neschopnosti okresný súd posúdil ako jeden nárok, i keď má povahu opakujúceho sa plnenia. Z uvedeného dôvodu sa premlčuje celý nárok a neprichádza do úvahy premlčanie jednotlivých mesačných plnení.

Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal právne názory okresného súdu. Krajský súd vo veci rozhodol namietaným rozsudkom, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie s tým, že sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi v ňom uvedenými.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd mu odňal prístup k súdu, keďže sa nevysporiadal s jeho argumentáciou uvedenou v odvolaní. Krajský súd sa len stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, pričom nenaplnil ani základné požiadavky na odôvodnenie súdnych rozhodnutí, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné a arbitrárne. Základné argumenty, s ktorými sa mal krajský súd podľa sťažovateľa vysporiadať, sú:

«- navrhovateľ (bod 1 odvolania): pri náhrade za stratu na zárobku ide o opakujúce sa nároky, pretože dávky sú vyplácané mesačne, čo vyplýva z toho, že podmienky a nárok

(rozdiel medzi možnosťami a reálnym zárobkom) sa môže denne meniť, pričom presne takto je postavený § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

- odvolací súd neodpovedal nič, v druhom odseku str. 6, kde na to bol priestor, len tautologicky opakuje nedokončený názor prvostupňového súdu spôsobom „je jasné, že nárok sa premlčuje ako celok“, pričom neuvádza jediný rozumný dôvod

- navrhovateľ (bod 2 odvolania): priznanie invalidity určuje len najskorší moment, kedy sa invalid dozvie o škode, nie však logicky najneskorší, ktorým môžu byť ďalšie zistenia

- odvolací súd neodpovedal nič, v prvom odseku str. 7, kde bol na to priestor, len potvrdzuje známy fakt, že uznanie invalidity môže byť určujúci moment pre plynutie premlčania».

K posúdeniu premlčania nároku na stratu zárobku sťažovateľ uviedol, že „pri náhrade za stratu zárobku ide o opakujúce sa nároky z dôvodov uvedených v odvolaní t. j.:

- jednotlivé dávky sú vyplácané mesačne,

- každý deň vzniká nová strata na zárobku, na základe pokračujúcej nemožnosti zárobku v dôsledku havárie,

- § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. jasne hovorí o plynutí premlčania od dňa, za ktorý nárok patrí, takže rozhodujúcou časovou jednotkou je deň straty na zárobku,

- § 36 ods. 2 Zákonníka práce účinného pred 31.07.2004 možno použiť na smerovanie výkladu bez ohľadu na to, že nie sú uplatňované pracovnoprávne nároky, podáva výklad k základnému mechanizmu nároku na náhradu straty na zárobku a ten vylučuje premlčanie nároku ako celku,

Ako ďalší uvádzame jednoduchý logický dôvod, ktorý vyplýva priamo zo záverov odvolacieho súdu. Súd potvrdzuje, že rozhodným momentom na nárok na náhradu ujmy na zdraví je moment, kedy sa poškodený dozvie o škode. Ak má byť nárok na náhradu straty na zárobku ako celok, potom by logicky aj škoda musela byť posudzovaná ako celok a dozvie sa o nej až bude jej suma uzavretá. Určite by sa výkladom súdu nedozvedel žalobca o celej škode t. j. o celej strate na celoživotnom zárobku dňa 28.11.2005. Súd si logicky odporuje vo vlastných záveroch.

Z povahy vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že náhrada na stratu zárobku sa premlčí podľa dní, za ktoré patri náhrada, teda čiastočne a nikdy nie ako celok. Nárok na náhradu za stratu zárobku preto nebude premlčaný za obdobie troch rokov pred podaním žaloby, t. j. od 27.06.2005 do 27.06.2008. Navrhovateľ si v žalobe uplatnil nárok na náhradu za stratu zárobku od 01.07.2005, ktorý nebol premlčaný, čo oba nižšie súdy nesprávne právne posúdili.“.

V súvislosti s posúdením začatia plynutia premlčacej doby sťažovateľ argumentoval, že *«pri náhrade za stratu zárobku nemusí byť priznanie invalidity definitívnym momentom pre začatie resp. pokračovanie premlčania nároku. Priznanie invalidity predstavuje uznanie stavu pracovných schopností, nebráni však možnosti ďalšieho zárobku. Zo spisu si mohol súd osvojiť, že navrhovateľ sa zamestnal aj po priznaní invalidity t. j. dosahoval zárobok. To, že tento proces sa stal nemožným sa dozvedel až neskôr:*

- záverom zamestnávateľa, že pre poruchy sústredenia v dôsledku autonehody, nespĺňa všeobecné minimálne požiadavky na výkon práce v chránenej dielni (03/2007)

- definitívnym záverom oftalmológa, že nemôže vykonávať prácu zodpovedajúcu štúdiu ani obdobnej oblasti - vodič (03/2008)

Vzhľadom na ustálenú judikatúru trváme na nedostatku premlčania nároku, pretože tento vznikol až momentom, kedy sa navrhovateľ dozvedel o škode spôsobom a v rozsahu, na základe ktorého mohol nárok prvýkrát reálne uplatniť. Priznanie invalidného dôchodku navrhovateľovi stanovilo minimum jeho „zárobku“, avšak stále sa potreboval dozvedieť o škode v rozsahu rozdielu medzi potenciálnym zárobkom nebyť poškodenia a priznaným invalidným dôchodkom. O rezolútnych skutočnostiach sa dozvedel až neskôr, a to posúdením zdravotného stavu - miera poklesu 73 %, skončenie pracovného pomeru z dôvodu nesplnenia kritérií, vyjadrenie oftalmológa o nemožnosti vykonávania povolania vodiča. Všetky tieto skutočnosti nastali neskôr, ako dva roky pred podaním žaloby.».

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že *„rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č.k.: 2Co/587/2014-179, zo dňa 21.10.2015 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.*

Zároveň navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky zrušil Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k.: 2Co/587/2014-179, zo dňa 21.10.2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Zároveň navrhujeme aby Ústavný súd Slovenskej republiky priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred Ústavným súdom, vo výške 303,16 EUR...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Zo zistenia ústavného súdu napriek v sťažnosti prezentovanej argumentácii, že podanie dovolania v danej veci by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty, vyplýva, že sťažovateľ podal 14. januára 2016 na okresnom súde dovolanie proti rozsudku krajského súdu, o ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté.

Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa má najprv a predovšetkým Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd

dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011, I. ÚS 480/2013).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť proti rozsudku krajského súdu odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné odmietnutie dovolania najvyšším súdom. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozsudku krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2016